

RADOŠĀ NĒDARBŅĪCA - DOMŅĪCA

PRAKTISKAIS RADOŠUMS CĒSU NOVADA ATTĪSTĪBAI UN UZŅĒMUMU KONKURĒTSPĒJAI

2012.gada 5.jūnijā

RADOŠUMS UN INOVĀCIJA ir jauna – XXI gadsimta domāšanas dimensija un dzinējspēks vietējās ekonomikas izaugsmei – novada attīstības politikas veidotāju un uzņēmēju spēja apzināt, iniciēt un pielietot dažādus atbalsta instrumentus ir priekšnoteikums konkurētspējai, cilvēkresursu attīstībai, vietējās ekonomikas „sildīšanai”, novada budžeta ieņēmumu palielināšanai un iedzīvotāju labklājības celšanai novadā kopumā.

Tai pat laikā pasaulē vadošie ekonomisti norāda, ka šobrīd notiek pāreja no zināšanu ekonomikas uz radošo ekonomiku – vidi, kur galvenais attīstības resurss ir cilvēks un viņa radošās izpausmes. Tādēļ novada, uzņēmēju un sabiedrības spēja „iziet ārpus ikdienas rāmjiem”, novērtēt uz vietas pieejamos resursus un izmantot tos radošu risinājumu izstrādei drīzumā kļūs par vienu no primārajiem uzdevumiem, lai stiprinātu novadu konkurētspēju un mazinātu sociālo spriedzi sabiedrībā.

NĒDARBŅĪCAS - DOMŅĪCAS MĒRĶIS: stiprināt Cēsu novada uzņēmēju un saimnieciski aktīvu sabiedrības grupu radošas domāšanas un konkurētspējīgas darbības kompetenci XXI gadsimta garam atbilstošas ekonomikas veidošanai Cēsu novadā un uzlabot izpratni par dažādu instrumentu pielietojumu savas konkurētspējas uzlabošanai.

MĒRĶAUDITORIJA: Cēsu novada uzņēmēji, radošo industriju, izglītības u.c. jomu pārstāvji

Pasākums notiek projekta „Cēsu novada Attīstības programmas izstrāde” (Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/017) ietvaros.

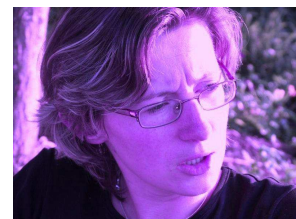
PASĀKUMA IETVAROS DALĪBNIEKI:

- § iepazīsies ar aktualitātēm konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstībā,
- § praktiski pielietos radošās domāšanas metodes, kas piemērotas konkurētspējīgu biznesa risinājumu izstrādei,
- § gūs iespēju diskutēt par piemērotākajiem atbalsta mehānismu modeļiem saimnieciskās darbības veicināšanai.

BIEDRĪBAS „ZINĀŠANU UN INOVĀCIJAS SABIEDRĪBA” (ZINIS) EKSPERTE VĪTA BRAKOVSKA. ZINIS ir sabiedriska organizācija, kuras misija ir zināšanu un radošās ekonomikas attīstības veicināšana Latvijā un darbības mērķi - sabiedrības izpratnes uzlabošana par inovācijas jēdzienu, biznesa ideju autoru un uzņēmēju kapacitātes stiprināšana radošu risinājumu pielietošanai uzņēmējdarbībā konkurētspējas uzlabošanai un inovācijas politikas pilnveidošana nacionālā un reģionālā līmenī. Plašāka informācija: www.zinis.lv.

Vīta Brakovska, MBA

- praktiska pieredze indivīdu radošo uzņēmējspēju veicināšanā
- inovācijas atbalsta instrumentu izstrāde un ieviešana
- atbalsta piesaiste inovatīvu ideju agrīnā attīstības stadijā
- starptautiska pieredze radošās domāšanas rosināšanā Krievijā un Turcijā
- intensīva apmācību pieredze darbā ar publisko, privāto un akadēmisko sektoru
- Eiropas Komisijas atzinība par LIAA inovatīvo biznesa ideju konkursa „Ideju kauss” ieviešanu
- Britu padomes radošās domāšanas metodoloģijas „Nākotnes pilsētas spēle” sertificēta vadītāja

Vītas pakalpojumus izmantojuši: Nordea banka, Lettelecom, AA Balta, Britu padome, Biznesa augstskola "Turība", Rīgas Tehniskā universitāte, Daugavpils Universitāte, pašvaldību mācību centri Rīgā un Daugavpilī, pieaugušo izglītības centri Cēsis un Dobelē, plānošanas reģionu administrācijas u.c. Plašāka informācija pieejama www.brakovska.lv

RADOŠĀ NĒDARBŅĪCA - DOMŅĪCA

PRAKTISKAIS RADOŠUMS CĒSU NOVADA ATTĪSTĪBAI UN MŪSU KONKURĒTSPĒJAI

2012.gada 5.jūnijā, Bērnu zinātnes centrs Z(in)oo

- 09:45 – 10:00** Dalībnieku ierašanās un reģistrācija
- 10:00 – 10:10** Ievads - ieskats programmā un iepazīšanās ar dalībniekiem un ekspertiem
- 10:10 – 11:10** **Lai ko tu domā – domā CITĀDI!**
- ▶ XXI gadsimta domāšanas dimensija – par ko maksā mūsdienu indivīds?
  - ▶ Mīti un patiesība par radošumu un inovāciju kā attīstības instrumentu
  - ▶ „Eža kažociņš” – XXI gadsimta konkurētspēja indivīda un uzņēmuma līmenī
  - ▶ Problēma vai izaicinājums? Vai iespēja?
  - ▶ Triple Helix un starpnozaru sadarbības loma XXI gadsimta konkurētspējas stiprināšanā
  - ▶ Praktiskais un pelnošais radošums - veiksmes stāsti Latvijā un ārvalstīs
- 11:10 – 11:35** **Praktisks darbs komandās:** „Ortodoksālā metode radošuma „kutināšanai””
- 11:30 – 11:50** Kafijas pauze
- 11:50 – 12:40** **Priekšlikumi konkurētspējīgu uzņēmējdarbības iniciatīvu veicināšanai Cēsu novadā**
- ▶ Trīs līmeņu Cēsu novada ekonomikas atbalsta modelis
  - ▶ XXI gadsimta biznesa modeļu piemēri – ar ko uzņēmēji pelna mūsdienās?
  - ▶ Priekšlikumi Cēsu Vecpilsētas attīstības virzieniem
- 12:40 – 13:50** Diskusija par publiskā, privātā un izglītības sektora sadarbības formām un aktivitātēm konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstībai Cēsu novadā
- 13:50 – 14:00** Tikšanās kopsavilkums un secinājumi

Priekšlikumi konkurētspējīgas uzņēmējdarbības iniciatīvu veicināšanai Cēsu novadā

Materiālu sagatavoja:
Vita Brakovska, MBA
Biedrība „Zināšanu un inovācijas sabiedrība”

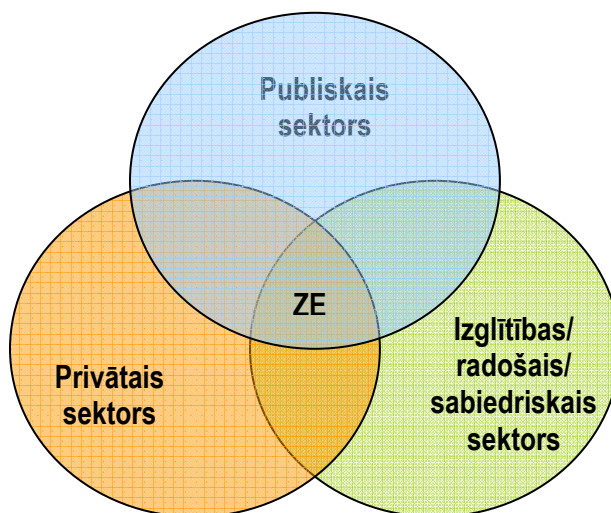
Cēsis, 2012

SATURA RĀDĪTĀJS

1. Priekšlikumi institucionālam ietvaram – viedā partnerība jeb Trīspusējās sadarbības modelis.....	5
2. Priekšlikumi inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta mehānismam Cēsu novadā	7
3. Cēsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļas lomas stiprināšana.....	10
4. Pamatprincipi savstarpējai sektoru mijiedarbībai pievienotās vērtības veidošanā	11
5. Cēsu novada Attīstības programmā integrējamo aspektu kopsavilkums.....	11

1. Priekšlikumi institucionālam ietvaram – viedā partnerība jeb Trīspusējās sadarbības modelis

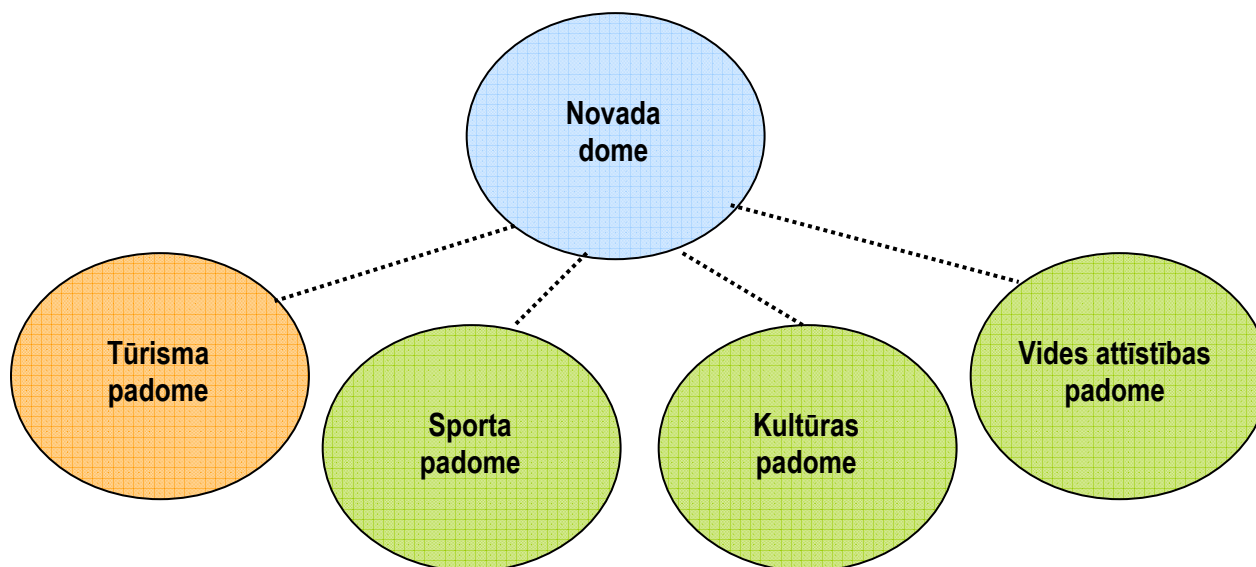
Zināšanu ekonomikas (ZE) pamatā ir XXI gadsimta viedā partnerība jeb Trīspusējās sadarbības modelis (Triple Helix, kura izcelsme – Skandināvijas valstis), kas ietver trīs sektoru – publiskā (pašvaldība), privātā (komersantu) un izglītības/ radošā/ sabiedriskā (izglītības institūcijas, radošo apvienību un sabiedrības pārstāvji) mijiedarbību kopējo un individuālo mērķu sasniegšanai (skat. 1.attēlu).

1.attēls. Trīspusējās sadarbības modelis (Triple Helix)

Pašreizējā situācija

Tradicionāli novadu pašvaldībās izveidotās konsultatīvās padomes ir tematiski nošķirtas viena no otras, piemēram, Cēsu novada domes struktūrā ietilpst Tūrisma, Sporta, Kultūras un Vides attīstības padomes. Tātad, ikdienā šo padomju savstarpējā mijiedarbība netiek praktizēta institucionālā līmenī (skat. 2.attēlu).

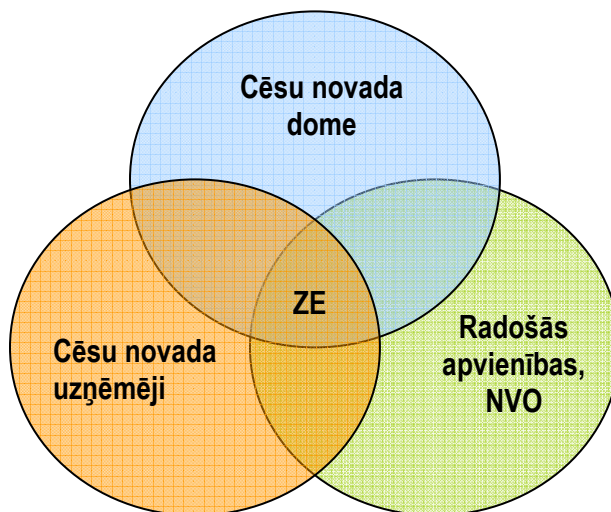

2.attēls. Pašreizējā Cēsu novada domes institucionālās sadarbības struktūrhēma

Priekšlikums

Perspektīvā tiek izveidota **Cēsu Novada trīspusējās sadarbības padome** (skat.3.attēlu), kas praktiskā līmenī ir neatkarīga vienība un kam ir konsultatīva un padomdevēja funkcija pašvaldības vadībai.

Tādejādi novada domes dialogs ar privāto un radošo/ sabiedrisko sektoru pāraug jaunā kvalitātē – no „mēs, jūs un viņi” uz „mēs visi kopā”.

3.attēls. Cēsu novada Trīspusējās sadarbības padomes modelis

Cēsu Novada trīspusējās sadarbības padomes sastāvā ietilpst 2-3 deleģēti pārstāvji no trīs vai vairāk sektoriem:

- 1) **Publiskais sektors** (Cēsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļa, Izglītības nodaļa, Cēsu Kultūras un tūrisma centrs, Pieaugušo izglītības centrs, sabiedrisko attiecību speciālists);
- 2) **Privātais sektors** (Cēsu novada uzņēmēju kluba un Tūrisma padomes pārstāvji, kā arī citi komersanti, ievērojot pārstāvēto uzņēmējdarbības jomu dažādību);
- 3) **Sabiedriskais sektors** (Bēmu zinātnes centrs Z(in)oo, NVO, radošo apvienību pārstāvji).

Padomes mērķis: sekmēt uz zināšanām balstītu uzņēmējdarbību novada sociālās un ekonomiskās stabilitātes un izaugsmes sekmēšanai. **Padomes virsuzdevums:** sekmēt starsektorālo sadarbību trīs inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšanas dimensijās:

- 1) sabiedrības informēšana, izglītošana un iedrošināšana iesaistīties uzņēmējdarbībā;
- 2) atbalsts uzņēmējdarbības uzsācējiem ideju agrīnajā attīstības stadijā;
- 3) atbalsts esošajiem uzņēmējiem.

Detalizētāks atbalsta pasākumu apraksts – 2.daļā.

Pamatnosacījumi:

- § **visas iesaistītās puses ir vienlīdzīgas** – nav dominējošā sektora un lēmumu tiek pieņemti demokrātiskā veidā;
- § **Padomes vadības funkcijas ir rotējošas** – katram no sektoriem iespēja vadīt Padomes darbu reizi trijos mēnešos;
- § **tehniskos un organizatoriskos darbus nodrošina Cēsu novada dome** (protokolēšana, materiālu pavairošana, sanāksmes telpas, atspoguļošana presē un tml.);
- § **deleģētie pārstāvji no katra sektora pārstāv vismaz vienā personā vienu no trijiem funkcionāliem līmeņiem** – 1) *lēmumu pieņēmējs* (vidējā vai augstākā līmeņa vadītājs); 2) *kvalificēts speciālists*; 3) *pārstāvis, kas ir spējīgs darboties organizatoriskā līmenī*. Trešā tipa pārstāvim katrā no pārstāvētajiem sektoriem varētu būt „sabiedrības vēstneša” loma, kas padomes viedokli un priekšlikumus formulē sava sektora pārstāvjiem viegli uztveramā vēstījumā.

2. Priekšlikumi inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta mehānismam Cēsu novadā

Neskatoties uz pašvaldību vadītāju vidū bieži dzirdētiem publiski izteiktiem pieņēmumiem, ka pašvaldībai ir ierobežotas iespējas veicināt vietējo uzņēmējdarbību un pašvaldība dēļ pastāvošās Latvijas nodokļu sistēmas vispār nav motivēta sekmēt jaunu uzņēmumu veidošanos tās administratīvajā teritorijā, tieši pašvaldības īstenotā politika tiešā veidā ietekmē ne tikai vietējās uzņēmējdarbības vides pievilcību, bet arī pašvaldības sociālā budžeta izdevumu ekonomiju un kopējā budžeta ieņēmumu apjomu.

Pašvaldība kā fiskālo uzņēmējdarbības atbalsta instrumentu var piemērot nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi - šī ir viena no zināmākajām atbalsta formām, taču uz kopējo komersantu vajadzību fona neatspoguļo efektīvāko atbalsta veidu. Publiskā, jo īpaši valsts sektora pieredze darbā ar komersantiem rāda, ka pastāv **virkne citu atbalsta instrumentu**, kuru pielietojums ir izplatīts nacionālā, bet ne vietējā līmenī.

Gan nacionālā, gan vietējā līmenī likumdevējam ir jāīsteno divas savstarpēji saistītas politikas:

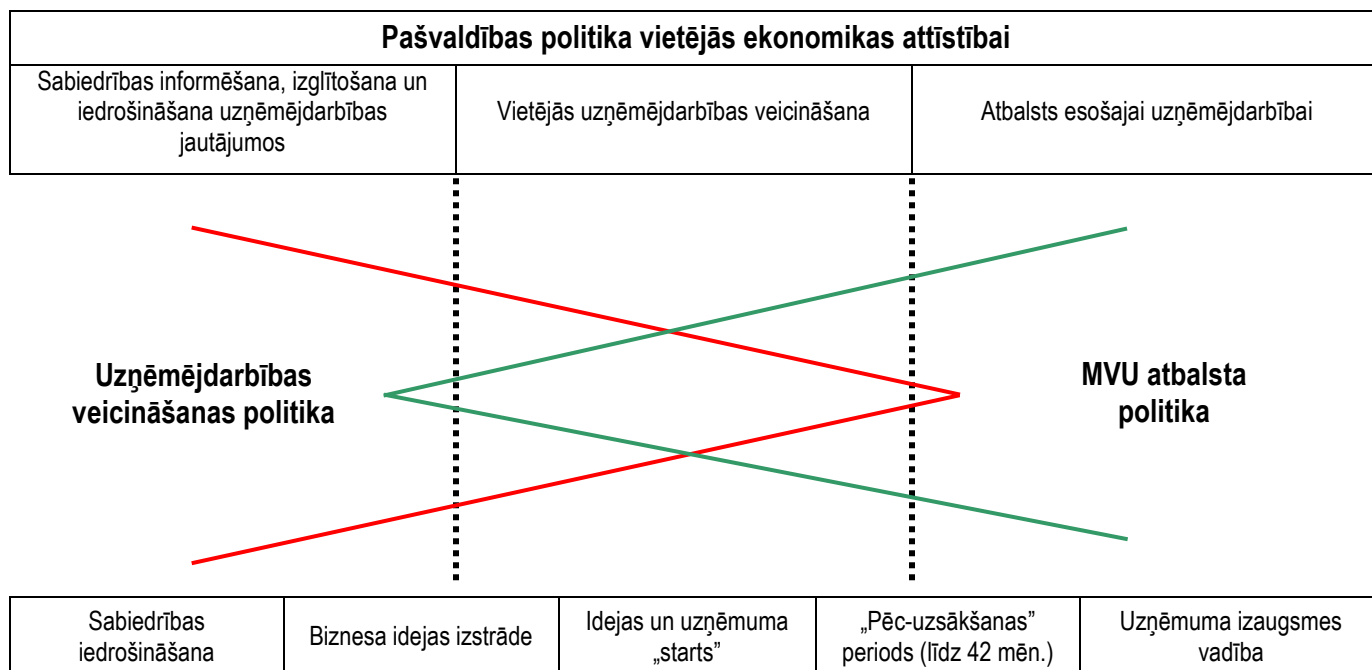
§ **uzņēmējdarbības veicināšanas politika** (sabiedrības informēšana un izglītošana par iespējam iesaistīties uzņēmējdarbībā, sabiedrības grupu uzņēmējdarbības prasmju attīstīšana, priekšnoteikumu veidošana jaunu biznesa ideju attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei);

§ **mazo un vidējo uzņēmēju atbalsta politika** (atbalsts jau izveidotiem un strādājošiem uzņēmumiem to konkurētspējas nostiprināšanai, augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanas veicināšanai, starpnozaru sadarbībai, eksporta uzsākšanai u.c.).

Abas minētās politikas pārklājas brīdī, kad **uzņēmīgs iedzīvotājs** uz savas biznesa idejas pamata veido uzņēmumu un kļūst par darba devēju.

Nereti pašvaldības, izstrādājot uzņēmējdarbības atbalsta politiku, ņem vērā tikai esošo uzņēmumu vajadzības, nepievēršot pietiekamu uzmanību tai sabiedrības daļai, kas paši vēl nezina, ka ir potenciālie uzņēmēji vai, iespējams, vēlas uzsākt uzņēmējdarbību, taču nezina, kā šo procesu rosināt.

Pašvaldības politika vietējās ekonomikas attīstībai, līdzīgi kā nacionālā līmenī, jāveido **trīs galvenajās dimensijās** (skat. 4.attēlu) – a) sabiedrības informēšana, izglītošana un iedrošināšana uzņēmējdarbības jautājumos, b) vietējās uzņēmējdarbības veicināšana (atbalsts uzņēmējdarbības uzsācējiem) un c) atbalsts esošajai uzņēmējdarbībai.

4.attēls. Inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta dimensijas

Pašreizējā situācija

Izvērtējot Cēsu pilsētas Attīstības programmu (2008 - 2014), daļa no kuras tiks integrēta Cēsu novada Attīstības programmā, veikta šādu faktu konstatācija (N – neitrāli, (+) – pozitīvi, (-) – negatīvi):

- (N) vēsturiski ekonomikas lielākais īpatsvars ir **pakalpojumu sektors** (90% tirdzniecība un 10% - ražošana);
- (N) **pārsvarā ir mikrouzņēmumi** (70%), tiem seko MVU (28%) un lielie uzņēmumi ir 0.5%;
- (-) kopējā **uzņēmējdarbības aktivitāte vērtējama kā samērā vāja**, jo liela daļa no reģistrētiem uzņēmumiem ir ekonomiski neaktīvi;
- (+) pilsētā darba samaksa ir augstāka nekā vidēji Cēsu rajonā (2007.gadā), **augstāka nekā vidēji Latvijā**, bet zemāka nekā vidēji septiņās lielākajās pilsētās;
- (-) 2007.gadā **lielākie darba devēji pilsētā bija publiskais sektors** – skolas, slimnīcas un rajona padome. Šis rādītājs saglabājas līdzīgs arī pēc teritoriālās reformas;
- (+) 2007.gadā Cēsu pilsētas dome **apstiprināja Cēsu pilsētas nodarbinātības stratēģiju**;
- (+) 2007.gadā Cēsu pilsētas dome **iesaistījās NVA programmā** invalīdu iesaistīšanai darba tirgū;
- (N) **NVA Cēsu filiāle joprojām pilda vadošo funkciju** darba meklētāju kvalifikācijas paaugstināšanas jomā;
- (-) pēc uzņēmēju domām, **uzņēmēju asociāciju darbība ir pasīva kopīgu jautājumu risināšanā** un arī paši uzņēmumi ir mazaktīvi savstarpēji sadarbojoties pārstāvēt un risinot problēmas valstiskā līmenī;
- (-) kopš 2007.gada sākuma **Cēsu Uzņēmēju padome nedarbojas**;
- (+) joprojām **darbojas LTRK Cēsu nodaļa**, kas ir nevalstiska un politiski neitrāla.

Priekšlikums

Zināšanu ekonomikas veidošanai tiek pārstrukturēta Cēsu novada domes un tās sociālo partneru sadarbība institucionālā līmenī un tiek **izveidots Cēsu novada inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšanas modelis**, kas ietver novada un tā sociālo partneru (Trīspusējās sadarbības padomes partneru) mijiedarbību trīs augstāk minētajās dimensijās. Modeļa sekmīgas darbības pamatā ir **trīs „rīcību telpu”** izveide (skat. 1.tabulu).

1.tab.

Trīs rīcības telpas ilgtspējīgai starpsektorālai sadarbībai

Nosaukums	„Rīcības telpas” raksturojums
Zināšanu telpa	<ul style="list-style-type: none"> § pieejama informācija par ikviena iespējām iesaistīties uzņēmējdarbībā Cēsu novadā; § dažādu pašvaldības u.c. veikto pētījumu (t.sk. par tirgus nepilnībām, kas ir potenciālās biznesa nišas), atbalsta instrumentu apkopojuma pieejamība interesentiem; § iespēja apzināties savas kompetences un novērtēt tās uzņēmējdarbības kontekstā; § dažādu sektoru kompetenču datu bāzes izveide; § pieejami veiksmes stāsti sekmīgai uzņēmējdarbībai Latvijā.
Saprašanās telpa	<ul style="list-style-type: none"> § partneru kopīga izpratne par Cēsu novada attīstības prioritātēm un mērķiem, un par piemērotāko „win-win” modeli to sasniegšanai; § izpratne par „komandas spēku” – ātrākai kopīgo un individuālo mērķu sasniegšanai; § komunikācija starp partneriem uz līdzvērtīgiem un pamatiem; § jauniem, praktiskiem risinājumiem atvērta vide;
Inovācijas telpa	<ul style="list-style-type: none"> § praktiska starpsektoru sadarbība - likumdošanas, tehnisko zināšanu, uzņēmējdarbības pieredzes un kapitāla apvienošana Cēsu novada Attīstības programmā nosprausto mērķu sasniegšanai; § praktiskas pievienotās vērtības veidošana sadarbībā iesaistītiem partneriem un mērķa grupām; § mūsdienīgu (interaktīvu) komunikācijas veidu pielietojums efektīvākai informācijas aprītei.

Pirmā inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta dimensija – sabiedrības informēšana, izglītošana un iedrošināšana uzņēmējdarbības jautājumos ir vērsta uz pēc iespējas plašākas sabiedrības daļas iesaistīšanos jaunu uzņēmumu dibināšanā un attīstībā (skat. 2.tabulu).

Otrā inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta dimensija – vietējās uzņēmējdarbības veicināšana ir vērsta uz materiālā un nemateriālā atbalsta sniegšanu tiem ideju autoriem, kas gatavi iesaistīties uzņēmējdarbībā un kam nepieciešams atbalsts biznesa ideju agrīnajā attīstības stadijā, kad nauda vēl nav būtiskākais resurss (skat. 3.tabulu).

Trešā inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta dimensija – atbalsts esošajai uzņēmējdarbībai ir vērsta uz atbalsta sniegšanu esošajiem uzņēmumiem to konkurētspējas stiprināšanai un straujākai izaugsmei, arī eksporta uzsākšanai, jaunu produktu un attīstības virzienu izstrādei (skat. 4.tabulu).

Galvenie sadarbības partneri ārpus Cēsu novada Trīspusējās sadarbības padomes ir kā valsts pārvaldes, tā arī nevalstiskā sektora institūcijas (noslēgumā – potenciālo partneru kontaktinformācija).

Pirmā dimensija	Potenciālais sadarbības/ kompetences partneris
§ Biznesa izglītības programmu integrācija Cēsu vispārizglītojošās skolās:	§ Biedrība „Junior Achievement Latvija”, biedrība „Radošuma pils”
§ Inovatīvas uzņēmējdarbības motivācijas semināri iedzīvotājiem:	§ LIAA, biznesa inkubators „Magnus”, biedrības „JCI Latvia”, ZINIS, „Radošuma pils” u.c.
§ Tehniskās jaunrades dienas – intereses veicināšanai par inženierzinātnēm un starpnozaru sadarbību:	§ Bērnu zinātnes centrs „Z(in)oo”, RTU Studentu parlaments (RTU Robotikas klubs), Tehno Annas pagrabi, Latvijas Jauno zinātnieku apvienība
§ Apmācību kurss skolu pedagogiem un jaunatnes darbiniekiem „Radošums izglītībā un indivīda konkurētspējas stiprināšanā”:	§ Britu padome, biedrības ZINIS, „Radošuma pils”, nodibinājums „Neiespējamā misija”
§ Jaunatnes radošo līderu forums:	§ Latvijas Jaunatnes padome, vietējās jauniešu NVO
Otrā dimensija	Potenciālais sadarbības/ kompetences partneris
§ Inovatīvo biznesa ideju autoru apmācības „Cēsu novada biznesa skola”:	§ Biznesa inkubators „Magnus”, Nordea Biznesa skolas kompetenču partneri, Vidzemes Augstskola, Cēsu novada uzņēmēju klubs, Jauno uzņēmēju centrs
§ Komandu veidošanas platforma (ietverot kompetenču datu bāzi):	§ Igaņu iniciatīva „Garage48”, biedrība CONNECT Latvija, Latvijas Jauno zinātnieku apvienība, koprades telpa „Birojnīca”
§ Inovatīvo biznesa ideju konkurss “Cēsu novada Ideju kauss” (atbalsts kā <u>līdzfinansējums</u> dalībai biznesa inkubatorā):	§ LIAA, Cēsu novada uzņēmēju klubs, Vidzemes Augstskola, biznesa inkubators „Magnus”, Hipotēku bankas ALTUM programma
§ Virtuālais mini-inkubators/ Atvērtā tipa birojs:	§ Biznesa inkubators „Magnus”, koprades telpa „Birojnīca”
§ Cēsu novada domes Pirmssēklas atbalsta instruments:	§ Biznesa inkubators „Magnus”, Cēsu novada uzņēmēju klubs, investīciju fonds „Imprimatur Capital Baltics”, Latvijas Jauno zinātnieku apvienība, LIAA, biedrības CONNECT Latvija un ZINIS
§ Cēsu novada mentoringa programma uzņēmējdarbības uzsācējiem:	§ Cēsu novada uzņēmēju klubs, LIAA, biedrības „Līdere”, „REA Mentoru klubs”, „Jauno uzņēmēju centrs”, CONNECT Latvija, ZINIS eksperti u.c.

Trešā dimensija	Potenciālais sadarbības/ kompetences partneris
§ Cēsu novada uzņēmēju dienas:	§ LIAA, Cēsu novada uzņēmēju klubs, biznesa inkubators „Magnus”, biedrības ZINIS, CONNECT Latvija, Latvijas Izgudrotāju biedrība, Latvijas Jauno zinātnieku apvienība
§ Konkurētspējas stiprināšanas apmācības u.c. pasākumi novada uzņēmējiem:	§ LIAA, LTRK, Britu padome, biedrības CONNECT Latvija, ZINIS, Latvijas Jauno zinātnieku apvienība
§ Pašnovērtējuma instrumenti uzņēmējiem nepilnību novēršanai:	§ LIAA, LTRK
§ Konkurss “Cēsu novada inovatīvākais uzņēmums un produkts”:	§ LIAA, LTRK, biedrības CONNECT Latvija un ZINIS
§ Administratīvā sloga mazināšanas pasākumi:	§ LR Valsts kancelejas vecākie konsultanti
§ Eksporta potenciāla apzināšana un veicināšana:	§ LIAA, LTRK
§ Privāto investīciju piesaiste uzņēmumu projektiem:	§ Latvijas Privāto investoru asociācija, investīciju fonds „Imprimatur Capital Baltics” un „BALTCAP Management”

3. Cēsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļas lomas stiprināšana

Nemot vērā jaunā modeļa atšķirīgo struktūru un būtību salīdzinājumā ar pašreizējās Attīstības plānošanas nodaļas funkcijām, Cēsu novada domei tiek piedāvāts veikt nelielas izmaiņas Attīstības plānošanas nodaļā, uz tās bāzes veidojot strukturāli pilnveidotu vienību ar nosaukumu „**Zināšanu ekonomikas un attīstības plānošanas nodaļa**”.

Esošās nodaļas funkcijas jāpapildina ar ekonomiskās attīstības veicināšanas atbalsta funkciju. Nodaļas kodols jāveido kvalificētiem darbiniekiem, katram no kuriem ir noteikta specializācija un kompetences joma. Papildus pamata kompetencēm (nodaļas darba organizācija, atzinumu sagatavošana par attīstības projektiem, investīciju plāna izstrāde, vadība un uzraudzība, ko nodrošina nodaļas vadītājs un viņa vietnieks) un jau esošajiem kompetenču speciālistiem, nodaļas struktūrā papildus būtu jāiekļauj šādu kompetenču speciālisti (vai jāpiesaista no citām struktūrvienībām atbilstoša profila darbinieki):

- 1) statistikas apkopošanas un analīzes galvenais speciālists;
- 2) uzņēmējdarbības vides galvenais speciālists;
- 3) ārējās finanšu palīdzības galvenais speciālists.

Darbiniekiem ir jābūt spējīgiem veikt pienākumus (tai skaitā sagatavot darba uzdevumu ārpakalpojumu piesaistei) šādu kompetenču ietvaros:

- 1) stratēģiskā plānošana;
- 2) izglītojošo un kvalifikācijas celšanas pasākumu rīkošana;
- 3) Trīspusējās sadarbības padomes koordinācija;
- 4) inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta instrumentu izstrāde un ieviešana;
- 5) nodaļas aktivitāšu ekonomiskās atdeves uzraudzība;
- 6) statistisko datu iegūšana, apkopošana un sistematizēšana;
- 7) sociāli ekonomiskās attīstības prognožu sagatavošana;
- 8) normatīvo aktu iniciēšana vai izmaiņu sagatavošana uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai un administratīvā sloga mazināšanai pilsētā;
- 9) iedzīvotāju konsultēšana par Latvijā pieejamiem atbalsta instrumentiem uzņēmējdarbības uzsākšanai;
- 10) vietējo inovatīvo biznesa ideju autoru apzināšana un darbs ar tiem;
- 11) vietējo uzņēmumu eksporta potenciāla identificēšana;
- 12) sadarbība ar NVA Cēsu nodaļu bezdarbnieku pārkvalifikācijas veicināšanā;
- 13) publiskās un privātās partnerības projektu identificēšana.

Augstāk minētais kompetenču loks nodrošinās struktūrvienības spēju izstrādāt un ieviest pasākumu plānu, kas vērsts uz vietējās zināšanu ekonomikas veidošanu, aptverot visas trīs pašvaldības uzņēmējdarbības atbalsta politikas dimensijas.

Katrs nodaļas darbinieks (izņemot vadītāju un viņa vietnieku) koordinē vienu nodaļas kompetencē esošu projektu (līdzsvarota darba nodrošināšanai un darbinieku kvalifikācijas uzlabošanai).

Lai nodrošinātu nodaļas darbinieku atbilstošu darba kvalitāti, nepieciešams rīkot regulārus darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumus sekojošās jomās: jaunākās tendences inovācijas sistēmu attīstībā, inovācijas atbalsta instrumentu pielietošanā, zināšanu komercializēšanā, kā arī darbā ar radošuma un inovācijas avotiem un tml.

4. Pamatprincipi savstarpējai sektoru mijiedarbībai pievienotās vērtības veidošanā

Pieci būtiski pamatprincipi minēto dimensiju savstarpējai mijiedarbībai pievienotās vērtības veidošanā:

1. **Ekonomiskās domāšanas un uzņēmējspēju praktiska apgūšana jau kopš agras jaunības** – sākot no pirmsskolas izglītības iestādēm līdz pat iespējam to apgūt mūžizglītības programmu ietvaros.
2. **Materiāla un nemateriāla atbalsta pieejamība visās 3 dimensijās** no sabiedrības izglītošanas un iedrošināšanas līdz pat esošajiem uzņēmējiem.
3. **Cēsu novadā katrā pagasta pārvaldē ir jābūt vietējam „zināšanu eņģelim”** – cilvēkam, kam piemīt divas būtiskas īpašības: a) „dzirkstele acīs”, spēja aizraut citus un b) zināšanas, kas dod iespēju sniegt pirmo nemateriālo (konsultatīvo) atbalstu cilvēkiem, kam ir interese par iesaistīšanos uzņēmējdarbībā.
4. **Dažādu sektoru līdzdalība zināšanu ekonomikas veidošanā uz līdzvērtīgas partnerības pamata.**
5. **Jāstiprina Cēsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļas kapacitāte**, uzņemoties vadošās novada domes deleģētās struktūrvienības lomu inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta mehānisma izveidē un koordinēšanā.

5. Cēsu novada Attīstības programmā integrējamo aspektu kopsavilkums

Priekšlikumi paredz šādu aspektu integrāciju attīstības plānošanas dokumentā:

- 1) **jauna institucionālās sadarbības modeļa – Cēsu novada Trīspusējās sadarbības padomes izveide** ar mērķi sekmēt starpdisciplināru mijiedarbību efektīvākai komunikāciju un tādu mērķu sasniegšanā, kuros ieinteresēti būtiskākie sektori – publiskais, privātais un sabiedriskais sektors;
- 2) **ārpus novada domes pakļautības esošo – kompetenču partneru lomas stiprināšana**, paredzot to kompetenču pielietojumu novada ekonomikas ilgtspējīgai, uz esošajiem resursiem balstītai attīstībai;
- 3) **inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta mehānisma izveide**, uzsverot tās trīs uzņēmējdarbības politikas dimensijas, kurās pašvaldībai jādarbojas, paralēli paredzot arī iesaistīto pušu ieguldījumu mehānisma darbības nodrošināšanā;
- 4) **potenciālo kompetenču partneru apzināšana**, kas ir nozīmīgs aspekts plānoto aktivitāšu ieviešanā;
- 5) **Cēsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļas kapacitātes stiprināšana**, paredzot tai vadošo lomu Cēsu novada Trīspusējās sadarbības padomes un inovatīvas uzņēmējdarbības atbalsta mehānisma koordinēšanā.

**Cēsu novada Trīspusējā sadarbības padomes dalībnieku loma 1.dimensijā
„Sabiedrības informēšana, izglītošana un iedrošināšana uzņēmējdarbības jautājumos”**

Nr.	Aktivitāte	Cēsu novada domes loma	Privātā sektora loma	Radošo apvienību/ sabiedriskā sektora loma
1.	Biznesa izglītības programmu integrācija Cēsu PII un vispārizglītojošās skolās	<ul style="list-style-type: none"> § paredz līdzdalības maksājumu pašvaldības budžetā, § mācību gada noslēgumā apbalvo uzņēmīgāko ekonomikas skolotāju un programmas dalībniekus – skolēnus, § aicina uzņēmējus definēt viņus interesējošās tēmas biznesa plānu konkursam. 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas skolās, § skolēnu uzņemšana vizītēs uzņēmumos, § tēmu definēšana biznesa plānu konkursam, § prakses labākajiem skolēniem § u.c. līdzdalība programmu praktiskās daļas kvalitātes uzlabošanā. 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas skolās, § dalīšanās ar radošās domāšanas dimensiju kompetencēm (praktiskās radošās darbnīcas programmas dalībniekiem).
2.	Inovātīvas uzņēmējdarbības motivācijas semināri iedzīvotājiem	<ul style="list-style-type: none"> § semināru rīkošana (pilns cikls), § informēšana par novada atbalsta mehānismu. 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas semināros, daloties savu uzņēmumu stāstos; § atvērto durvju dienas uzņēmumos. 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas semināros, § radošo darbnīcu rīkošana, § radošās/ starpdisciplinārās domāšanas metožu popularizēšana.
3.	Tehniskās jaunrades dienas – intereses veicināšanai par inženierzinātnēm un starpnozaru sadarbību	<ul style="list-style-type: none"> § pasākumu rīkošana sadarbībā ar kompetences partneriem (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par inženierzinātņu ietekmi uz indivīda un uzņēmuma konkurētspēju 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par starpdisciplināro domāšanu, zināšanu daudzveidīgu pielietojumu
4.	Apmācību kurss skolu pedagogiem un jaunatnes darbiniekiem „Radošums izglītībā un indivīda konkurētspējas stiprināšanā”	<ul style="list-style-type: none"> § informēšana par pasākumu § dalībnieku motivēšana piedalīties 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par radošuma ietekmi uz indivīda konkurētspēju, § uzņēmumu piemēri radošuma pielietojumā uzņēmējdarbībā 	<ul style="list-style-type: none"> § pasākumu rīkošana sadarbībā ar kompetences partneriem (pilns cikls)
5.	Jaunatnes radošo līderu forums	<ul style="list-style-type: none"> § informēšana par pasākumu § dalībnieku motivēšana piedalīties 	<ul style="list-style-type: none"> § labās prakses piemēri līderības prasmju pilnveidošanā un izmantošanā § uzcītīgāko prakses dalībnieku godināšana 	<ul style="list-style-type: none"> § Jaunatnes radošo līderu foruma rīkošana sadarbībā ar kompetences partneriem (pilns cikls)

**Cēsu novada Trīspusējā sadarbības padomes dalībnieku loma 2.dimensijā
„Vietējās uzņēmējdarbības veicināšana” (atbalsts uzņēmējdarbības uzsācējiem)**

Nr.	Aktivitāte	Cēsu novada domes loma	Privātā sektora loma	Radošo apvienību/ sabiedriskā sektora loma
1.	Inovātīvo biznesa ideju autoru apmācības „Cēsu novada biznesa skola”	<ul style="list-style-type: none"> § semināru rīkošana sadarbībā ar kompetences partneriem (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība apmācību satura izstrādē, § vieslekcijas par uzņēmuma attīstības pamatprincipiem, § uzņemšana vizītēs uzņēmumos. 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par radošās/ starpdisciplinārās domāšanas metodēm, § vieslekcijas par radošo industriju lomu idejas konkurētspējas stiprināšanā, § veiksmes stāsti par radošuma komercializāciju.
2.	Komandu veidošanas platforma (ietverot kompetenču datu bāzi)	<ul style="list-style-type: none"> § platformas izveide (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par nepieciešamām kompetencēm „zelta komandai”, § īstermiņa mentoringa atbalsts, § līdzdalība platformās kā uzņēmējdarbības attīstītājam. 	<ul style="list-style-type: none"> § radošo apvienību pārstāvju motivācija iesaistīties platformā
3.	Inovātīvo biznesa ideju konkurss “Cēsu novada Ideju kauss” (atbalsts kā līdzfinansējums dalībai biznesa inkubatorā)	<ul style="list-style-type: none"> § konkursa rīkošana (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § iesniegto biznesa ideju izvērtēšana, § īstermiņa mentoringa atbalsts, § vieslekcijas apmācību ietvaros, § specbalvu piešķiršana, § līdzdalība biznesa ideju īstenošanā. 	<ul style="list-style-type: none"> § Vieslekcijas par industriālo un pakalpojumu dizainu, § specbalvu piešķiršana.
4.	Virtuālais mini-inkubators/ Atvērtā tipa birojs	<ul style="list-style-type: none"> § nemateriāls (konsultatīvs) atbalsts ideju autoriem 	<ul style="list-style-type: none"> § nemateriāls (konsultatīvs) atbalsts ideju autoriem 	<ul style="list-style-type: none"> § inkubatora/ biroja darbības koordinēšana (pilns cikls)
5.	Cēsu novada domes Pirmssēklas atbalsta instruments (grantu konkurss tehnoloģiskām biznesa idejām)	<ul style="list-style-type: none"> § konkursa rīkošana (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība tehnoloģisku biznesa ideju kvalitātes izvērtēšanā no komercializācijas viedokļa, § vieslekcijas par tehnoloģiju komercializāciju, § līdzdalība biznesa ideju īstenošanā. 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par industriālo dizainu
6.	Cēsu novada mentoringa programma uzņēmējdarbības uzsācējiem	<ul style="list-style-type: none"> § programmas izveide un koordinēšana (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība mentoringa pakalpojumu sniegšanā uzņēmējdarbības uzsācējiem 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība mentoringa pakalpojumu sniegšanā

**Cēsu novada Trīspusējā sadarbības padomes dalībnieku loma 3.dimensijā
„Atbalsts esošajai uzņēmējdarbībai”**

Nr.	Aktivitāte	Cēsu novada domes loma	Privātā sektora loma	Radošo apvienību/ sabiedriskā sektora loma
1.	Cēsu novada uzņēmēju konsultatīvā padome	<ul style="list-style-type: none"> § nodrošināt padomes tehnisko darbu, § pārstāvēt domes viedokli padomē, § virzīt padomes sniegtos priekšlikumus izpildei. 	<ul style="list-style-type: none"> § padomes dalībnieku informēšana par būtiskākajiem Trīspusējās sadarbības padomes lēmumiem, § konsultatīvās padomes viedokļa paušana Trīspusējās sadarbības padomē 	<ul style="list-style-type: none"> § rosināt privātā sektora un radošo apvienību sadarbību
2.	Cēsu novada uzņēmēju dienas	<ul style="list-style-type: none"> § uzņēmēju dienu rīkošana ar kompetences partneriem (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība izstādē u.c. pasākumos 	<ul style="list-style-type: none"> § vieslekcijas par radošās domāšanas / radošo industriju / dizaina lomu konkurētspējas stiprināšanā § tematiskas radošās darbnīcas
3.	Konkurētspējas stiprināšanas apmācības u.c. pasākumi novada uzņēmējiem	<ul style="list-style-type: none"> § pasākumu koordinēšana (pilns cikls) § kompetences partneru piesaiste 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība § vieslekcijas – pieredzes apmaiņa § uzņēmumu vizītes § uzņēmuma telpas norises vietai 	<ul style="list-style-type: none"> § tematiskas radošās darbnīcas
4.	Pašnovērtējuma instrumenti uzņēmējiem nepilnību novēršanai	<ul style="list-style-type: none"> § pašnovērtējuma instrumentu apkopojums un pieejamības nodrošināšana 	<ul style="list-style-type: none"> § pieredzes apmaiņa uzņēmuma pašnovērtējuma veikšanā 	<ul style="list-style-type: none"> § radošās domāšanas kapacitātes novērtējuma instrumenta izstrāde
5.	Konkurss “Cēsu novada inovatīvākais uzņēmums un produkts”	<ul style="list-style-type: none"> § konkursa rīkošana (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība konkursā 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība pretendentu izvērtēšanā § specbalvu pasniegšana
6.	Administratīvā sloga mazināšanas pasākumi	<ul style="list-style-type: none"> § administratīvā sloga mazināšana normatīvajos dokumentos 	<ul style="list-style-type: none"> § priekšlikumi administratīvā sloga mazināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> § priekšlikumi administratīvā sloga mazināšanai
7.	Eksporta potenciāla apzināšana un veicināšana	<ul style="list-style-type: none"> § ekspertu piesaiste eksportspējīgo produktu identificēšanā 	<ul style="list-style-type: none"> § sadarbība ar ekspertiem konkurētspējīgo produktu identificēšanā 	<ul style="list-style-type: none"> § līdzdalība eksportspējīgo produktu dizaina pilnveidē
8.	Privāto investīciju piesaiste uzņēmumu projektiem	<ul style="list-style-type: none"> § investīciju forumu rīkošana (pilns cikls) 	<ul style="list-style-type: none"> § Investīciju projektu sagatavošana 	<ul style="list-style-type: none"> § atbalsts uzņēmumu tēla veidošanā